

Трлото и реалноста - една изложба

✎ Тони Наумовски

На една телевизиска фреквенција неодамна повторно го видов водителот на емисијата за култура, која (ако не се лажам) ја нарекува „РЕТРО“. И по којзнае кој пат истото тоа момче, кое очигледно се одушевува од некои комични, а наводно високо-интелектуални случувања во Скопје, имаше уште една здодевна репортажа. Овој пат, тој прочита, за среќа, само дел од рецензијата за изложбата на една убава млада дама, напишана од една „Постмодерна“ критичарка на уметност (како што таа сака да се нарекува мислејќи, односно лажејќи дека тоа е позитивна придавка), инаку позната како субјект кој себеси се претставува како објект. Иако нејзина цел не е таа да биде сфатена, убеден сум дека успеав адекватно да ја сфатам суштината: таа пишува за некакви степени на реалноста со кои изложбата насловена како „Трло“ би требало да ги мултиплицира материјалите и значењата на (објектот) трло. Поттикнат од сè побесмислените изложби, перформанси, инсталации итн. кои, за жал, секој ден сè повеќе ги има во Македонија, како и од уште поглупавите интерпретации со кои некои нарцисоидни и самопромовирани интелектуалци, како споменатата „постмодернистика“, секојдневно ги малтретираат луѓето, денес ви ја претставувам реалноста, а не копии на реалноста (меѓу другото, јас за разлика од нив знам што значи

синтагмата „Окамов брич“). Имено, ве поканувам во моето родно село Горно Коњари, на 30-тина километри од Скопје, да го видите „првиот степен на реалноста“, односно самата реалност - изложбата „реално трло“, во кое мојот стар дедо ги чува малубројните овци. Употребен е природен материјал, конкретно - колци од буха и топола, како и прачки од врба. Направено е од човек, со јасен концепт и транспарентна цел - во тоа трло да се чуваат овци, кои служат за храна. А, храната му е потребна на човекот кој сака да живее. Притоа, можам долго да ви зборувам за значењата што можат да се „откријат“, а всушност да се наметнат со говорот/текстот врз овој објект, односно изложба „реално трло“, но јас не

сум постмодернист (често аргументирам против Жан Франсоа Лиотар). Можам да ви конструирам каква сакате теорија односно интерпретација на оваа изложба, која ќе открива мноштво симболи, парадигми, интеракции на значења, семантички референци, изобилие на дискурси, семиотички заднини, плуралитет на живот итн. Односно, да извршам една едноставна операција и да избирам една од големиот број можни комбинации чија основа се следните најчесто употребувани термини (од кои некои се и поими) од страна на т.н. современа постмодерна уметничка теорија и критика: структура, форма, реконцептуализација, исто-

рија, модел, симболичко, трансформација, модус, смрт, референтност, семантика, живот, дискурс, битие, есенција, пародија, објект, субјективност, пастиш... списокот е отворен, и единствено тука се гледа „креативноста“ на ликовниот критичар и теоретичар - преку евентуално воведување на некои други (иако тоа ретко се случува). На тој начин тие самобендисани постмодернисти комбинираат илјадници текстови и теории, а погоа се фалат дека се интелектуалци (друг пат за стариот добар А.Грамши). Што е уште посмешно, повеќето од нив и ја знаат оваа процедура, односно свесно комбинираат, но продолжуваат со лажењето за нивните „квалитети“ - впрочем, оваа во основа детска игра им носи пари. Освен тоа,

што ги нарекуваат - перформанси, инсталации и видеоартови е и оној, медиумски агресивно рекламираниот, садомазохизам на некоја си Марина Абрамовиќ (керка на генерал и директорка), која на својот грд преден дел од телото си врежуваше петтокрака со жилет (!) (или само добро глумеше?) и си играше со, верувале или не, огромна змија. Секако, со експлицитно изразената намера за предизвикување најразлични алузии и наши длабоки размислувања што тоа би требало да значи. А, значи токму тоа - грд стомак, жилет и одвратна змија. Тука нема разлика меѓу појавата и суштината - впрочем, токму деконструкцијата на Жак Дерида ги поништува бинарните опозиции. Нема значења во таа „уметност“ и во тие дејства; нивните гестови се само нивни. Значењата ги знаат само тие. Нема рационален остаток, нема смисла. Тие можат да се измислат, да се проектираат во кој било уметнички перформанс, инсталација, изложба, видеоарт. Меѓутоа, со таа постапка, секој акт, чин, дејство, односно движење на секој човек (помрднување на чашката полна со ракија, пукање со автоматска пушка), во секое време и на секое место, е голем уметнички дострел. Од прв степен на реалност, од самата реалност. Консеквенца е генерално поништување на разликата меѓу реалноста и убавото, меѓу животот и уметноста (а за нивниот омилен

Ј.Бојс и за неговите камења кои ги поставил околу еден музеј, а тие во тоа видео совршена уметност - можеби некогаш ќе одлучам да си го изгубам времето и да напишам нешто повеќе). Објаснете им го тоа, постмодерни критичари и теоретичари на уметноста, на дечињата кои питаат на Камениот мост во Скопје, во овие студени денови, и аргументирајте им ја вашата форма на рационалност, во која нив ги третираат како уметници, нивните картони на кои лежат како инсталации, а нивните кревања на измрзнатите рачиња и дланки како перформанси.

Авторот е магистер по Филозофија

